

Goedenmorgen, vrienden.

Nu, ik behoef niets toe te voegen aan de gemaakte opmerking: "We zijn en petit comité," werd er gezegd. Ik kan het ermee eens zijn. Maar dat neemt natuurlijk niet weg, dat we ons deze zondagmorgen willen wagen aan enkele beschouwingen, die naar ik meen interessant en belangrijk genoeg zijn. Ik hoop, dat ze voor u praktische waarden zullen bezitten.

In het vele dat wij de afgelopen tijd zo besproken hebben is vaak op de voorgrond gekomen de noodzaak aan een geloof, de noodzaak tot zelfstandig denken, tot zelfstandig handelen. De kwestie van het noodlot is ook al ter sprake gekomen. En nu geloof ik, dat we deze begrippen eens moeten samenbundelen om op deze wijze tot een meer logisch begrip te komen van de mogelijkheden, die een mens op aarde heeft en de gevolgen, die dit geestelijk hebben kan.

Als we spreken over het noodlot, is het duidelijk dat we nooit kunnen spreken over een willekeurige macht. Er is in het heelal, in de cosmos, altijd sprake van wetten, van - wat ik zou willen noemen - de goddelijke eigenschappen. God heeft Zich geopenbaard in het Al. We kunnen dat heel plechtig zeggen; we kunnen dat op duizend manieren zeggen. Maar indien we enig houvast willen hebben in ons eigen bestaan, als we op een of andere manier tenminste zeker willen zijn dat het zin heeft te leven, dan moeten we overgaan tot het aannemen van een zin in het geheel. Een zin in het geheel van het bestaan kan m.i. alleen worden aangenomen, wanneer er ook een bewuste kracht is, die aan alles leiding geeft. Die bewuste kracht zal haar eigenschappen hebben medegedeeld aan het totaal van wat zij uit zichzelf heeft voortgebracht.

We kunnen erover gaan debatteren, of het heelal nu bestaat in God of buiten God, maar ik geloof dat het voor ons van weinig belang is. Wij staan van deze wijsheid en hogere waarheid zover af, dat we er niet verder mee komen. Al zouden we nu duizend maal weten, dat het heelal in God bestaat, het zou voor ons geen cent verandering brengen in ons bestaan en in de wereld, waarin we leven. Het is dus belangrijker dat wij de eigenschappen, die wij de eigenschappen van die God noemen, in het heelal zoeken en proberen ze te verklaren.

Dan vinden wij in de eerste plaats wel die doodgeprate en algemeen bekende "wet van oorzaak en gevolg." Daar komt onmiddellijk bij het probleem van de vrije wil, waar ook al vaak over is gesproken. En dan de "wet van evenwicht." De wet van evenwicht kent u natuurlijk ook wel. Ze heeft enkele belangrijke aspecten, omdat ze ons het z.g. noodlot verklaart. Op het ogenblik dat wij hetzij naar de ene, hetzij naar de andere zijde van het bestaan te ver overhellen, scheppen wij in de wereld rond ons een compenserende werking. God is evenwichtig; dit evenwicht kan niet verstoord worden. Indien wij zelf onevenwichtig zijn, zal door Zijn wet of door Zijn eigenschap - hoe wij het zeggen willen - elders dus iets veranderen om onze onevenwichtigheid op te heffen voor het geheel. Maar het is logisch dat, als je naar links toe wilt en hoe meer je naar links streeft, je bemerkt dat iets naar rechts gaat trekken, dit onaangenaam is. Je zou dit kunnen noemen een voortdurende strijd, waarbij de mens probeert de weg te gaan die hij goed acht, maar daarin steeds meer belemmerd wordt, naarmate hij feller en verder doorzet.

Als je dus in je leven komt te staan tegenover het schijnbaar onvermijdelijke, als je merkt dat alles een andere kant uitgaat dan jezelf, dan wordt het toch wel eens tijd erover na te denken, of je wel de juiste richting bent ingeslagen. Denk niet, dat je dan de weg terug kunt gaan. De weg teruggaan bij een eenmaal verstoord evenwicht, betekent dat de evenwichtigheid aan de andere kant geweld wordt aangedaan. Want er is in de cosmos een equilibrium ontstaan en in dit evenwicht is uw afwijking ingecalculeerd. Dus op het ogenblik dat u probeert naar het persoonlijk evenwicht terug te keren, zult u evenzeer tegenwerking krijgen uit de cosmos, aangezien de invloeden ook daar zich voortdurend blijven verzetten tegen al, wat het door hen bereikte evenwicht verstoort. Ik hoop dat het duidelijk is? De conclusie, die we dan moeten trekken, is deze:

Het heeft geen zin om te trachten terug te keren op onze schreden. Hoe wij ook leven, hoe wij bestaan, wij zullen nooit terug kunnen keren. Wel kunnen wij vooruitgaan en in dit vooruitgaan trachten een voor ons begeerlijk evenwicht te bereiken.

Elke verandering van eigen houding en streven brengt in de cosmos eveneens veranderingen met zich.

Hoe groter onze eigen gelijkmoedigheid, hoe neutraler de wereld rond ons.

Hoe evenwichtiger ons leven en denken, hoe minder de wereld invloed op ons zal hebben en ons zal zeggen.

Hoe sterker wij tegen die wereld tekeer gaan en ons verzetten tegen de omstandigheden en condities, die wij daar vinden, hoe feller wij ons uiteten t.o.v. al hetgeen ons onrecht lijkt, hoe groter de kans is, dat wij in een strijd worden gewikkeld, die ons voortdurend pijnlijk is, die ons voortdurend dwingt tot verdere correcties en hoe moeilijker het ons zal worden om terug te keren tot de norm, die geestelijk voor al het geschapene nu eenmaal bestaat.

Ik spreek hier over een norm. Het is natuurlijk niet redelijk om daarover te spreken zonder haar meteen te omschrijven.

De geestelijke norm van het bestaan zou moeten worden genoemd: een aanvaarding van het Goddelijke, een aanvaarding van het leven en het in zichzelf verwerken van de gebeurtenissen, die in het leven voortdurend voorkomen, zonder daardoor op enigerlei wijze zich te laten bewegen tot overgrote liefde, overgrote haat, tot enigerlei uiterste emotie.

Een geest die zo bestaat, ervaart God en Diens werkelijkheid.

Hoe evenwichtiger jezelf bent, hoe juistere je zult komen tot het begrip van wat God voor jou betekent. We hebben er al vaak over gesproken, dat God voor ons toch altijd in zekere zin een persoonlijke God blijft. Het Groot-Cosmische kunnen we ook hier niet benaderen, maar God heeft voor ons een bepaalde betekenis, die in overeenstemming zal zijn met de plaats, die wij in de cosmos innemen.

Is onze God een toornige God, dan is het heel waarschijnlijk dat wij lijden aan enerzijds toorn in onszelven anderzijds waarschijnlijk vrees. Hebben wij te maken met een liefdevolle God, dan zal ongetwijfeld in ons wezen een wereldaanvaarding moeten bestaan en gelijktijdig een van onszelven uit geven van liefde en genegenheid aan de wereld. Elke wijze, waarop God gedefiniëerd kan worden, is niet alleen maar een aanduiding van één der facetten, die in het Goddelijke bestaan, maar tevens een omschrijving van hetgeen er in de mensen leeft, die God op een dergelijke wijze kunnen vinden en aanbidden.

Nu liggen we allemaal - geest en stof door elkaar - meestal uit evenwicht. We beantwoorden niet aan de werkelijke normen van het bestaan; de geestelijke norm dan waarover ik sprak. Wij beantwoorden aan imaginaire normen en leven zo in een evenwicht, dat

door de wereld buiten ons in stand wordt gehouden. De wet van compensatie beheerst ons leven en we zijn geen meester over onze daden. We denken dit wel, maar we zijn het niet. Het is logisch dat ons eerste streven te allen tijde zal moeten zijn om te komen tot een meesterschap over onze daden. Wij moeten in staat zijn elke verstoring van innerlijk evenwicht onmiddellijk op te heffen. Gaat het niet onmiddellijk, dan gaat het wat langzamer, maar het opheffen van een verstoring van innerlijk evenwicht is de eerste en blijvende noodzaak. Alleen dan kunnen wij tenminste met een zekere gelijkmatigheid verder leven en zullen uit deze gelijkmatigheid van leven de mogelijkheid kunnen vinden om langzaam datgene te corrigeren, wat in ons leven voor ons bewustzijn storend is. Houden wij nu rekening met de wijze, waarop de wereld dit compenseert (de wet van compensatie), dan zullen wij ook begrijpen dat er een punt is, waarop van uit de wereld geen compensatie meer optreedt. Let wel, die wereld is niet uw wereld, ze is de cosmos, inhoudende alle geestelijke sferen van de hoogste tot de laagste; inhoudende alle stoffelijke bestaansmogelijkheden, die er in het Al maar zijn. Die wereld kan ons niets doen op het ogenblik, dat wij in evenwicht zijn. Wij bestaan dan wel in een cosmische structuur en wij worden door de wil Gods dus wel degelijk beheerst, maar zij is voor ons geen directe dwang meer. Zij is zozeer in overeenstemming met onze eigen harmonie, dat al ons denken, ons denken en doen spontaan voort zal komen uit deze goddelijke harmonie, en ons zo zal maken tot een directe - zij het niet volledig bewuste - uiting van God in onverschillig welke wereld wij bestaan.

Dat is natuurlijk allemaal mooie theorie. Maar die mooie theorie heeft toch wel hier en daar een praktische bijbedoeling. En de praktijk zelf? Ach, die is gemakkelijker dan u denkt. Want als wij dit in de praktijk om gaan zetten, komen wij tot de conclusie, dat:

a. het voor ons onmogelijk is werkelijke evenwichtigheden te zien, te begrijpen, te omschrijven of te benaderen, tenzij in de wereld waarin we ons bewust zijn.

Dat is heel logisch. U leeft hier in de stof. Dan zult u volgens de mogelijkheden en normen van die stof - onverschillig of deze nu op mentaal terrein liggen of op zuiver materiëel terrein - moeten zoeken naar een evenwicht, dat in deze wereld bestaat. Alleen dan kunnen wij er zeker van zijn, dat we werkelijk wat bereiken. Elke poging om een evenwicht te vinden op hoger niveau moet spaak lopen. (En dan bedoel ik zeker niet de staatsman Spaak, maar dan bedoel ik werkelijk die spaak in het wiel, die zo menige fietser tot een onaangename smak heeft gebracht.)

Het moet dan spaak lopen om de doodeenvoudige reden, dat we niet in staat zijn alle reacties op ons wezen in een andere dan de eigen wereld te overzien. Laten we nu maar een heel eenvoudig voorbeeld nemen:

U slaat een spijker in de muur. U bent te gejaagd, te haastig, u beheerst uzelve niet voldoende. U slaat in plaats van op de spijker op uw duim. Wat is de onmiddellijke reactie van uw omgeving? In de eerste plaats de duim; die doet pijn, klopt en verliest misschien een nagel, als je hard genoeg geslagen hebt. In de tweede plaats kom je tot een reeks smartelijke uitingen, die ongeacht het getoonde medelijden ongetwijfeld een ruime opgewektheid in de omgeving kunnen veroorzaken.

In de derde plaats zal de spijker niet in de muur zijn gegaan. Je kunt dus precies voor jezelf uitrekenen: dat is er gebeurd, dáár ligt mijn fout. En ik neem aan, dat u dus een volgende keer voorzichtiger zult zijn, er zorg voor zult dragen uw spijker beter vast te houden, uw hamer beter vast te houden, beter raak te slaan en in ieder geval niet zo hard te slaan, dat je duim ineens meer op een ietwat haché-vormig ahangsel begint te lijken. Het is allemaal volkomen nuchter en logisch.

Maar laten we het nu eens proberen op een andere manier. U begint met geestelijke gedachten. U leeft in een geestelijke sfeer. Alle-

maal heel mooi. In vele gevallen zelfs aanbevelenswaard, mits het voortkomt uit een evenwichtig bestaan in je eigen wereld, want dat is noodzakelijk. Maar heb je die basis nu niet, wat dan? Dan begint u met gedachten uit te zenden. U doet het volgens uw beste weten. U zegt: "Nu ja, dat is prima in orde. Die sferen en die geesten, dat deugt allemaal. Natuurlijk, ik heb hoofdpijn en ik heb steken in m'n zij; en het loopt me tegen en ik ben een beetje grommerig; en ik kan m'n hoofd nergens meer bij houden, maar ja, dat zijn stoffelijke verschijnselen. In de geest is het toch wel in orde." Ja, behalve als u de redenering eens omdraait. Op het ogenblik dat deze verschijnselen in de stof ontstaan, moeten ze het gevolg zijn van een onjuistheid in de stoffelijke wereld. Zouden onze gedachten, die wij hebben uitgezonden, zou onze geestelijke beleving soms op een niveau liggen, dat voor de stof schadelijk is? Dan moeten ze ongetwijfeld ook geestelijk schadelijk zijn. Evenwicht en harmonie zijn in alle sferen precies hetzelfde. En als een bepaald geestelijk streven, denken onze stoffelijke afwijkingen veroorzaakt, dan zal dit ongetwijfeld een afwijking zijn op geestelijk niveau. Maar wat is er nu fout? Ja, dat kun je niet definiëren. Om de doodeenvoudige reden, dat je niet op een reële wijze kunt ervaren wat er in die sfeer gebeurt. U leeft in de stof en uw stoffelijk bewustzijn is nu eenmaal niet in staat precies, helemaal precies, gade te slaan en te registreren wat er geestelijk met u gebeurt. Er gebeurt wel een hoop, maar je weet er zo weinig van. Het is dus logisch, dat alles moet worden gebaseerd op de wereld, waarin je leeft.

Punt b. is nog veel eenvoudiger. Wat is het meest storende in een stoffelijk leven? Een verliezen van zelfbeheersing. Tracht dus niet meester te zijn over anderen, maar tracht meester te zijn over uzelve. Een oude wijsheid, die u al duizend keer gehoord heeft. Indien ik echter meester ben over mijzelve, zal ik precies redelijk en overlegd kunnen bepalen wat ik doe. Ik zal precies weten wat ik wil. Als ik een vergissing maak, zal ik dit onmiddellijk opmerken, want ik ben niet verblind door een of andere drift of woede of wat dan ook. Ik kan dus de gemaakte fouten praktisch onmiddellijk, nadat ze begaan zijn, corrigeren zover me dit mogelijk is. Het resultaat? Er zal nooit een ernstige verstoring van mijn innerlijk evenwicht en mijn innerlijke harmonie kunnen optreden. Ik ben in staat alle omstandigheden tegemoet te treden; ik kan alles verdragen wat de wereld geeft, want ik ben steeds in staat mijzelf aan te passen en steeds de gunstige aspecten te vinden. Logisch, nietwaar? En aan de hand van deze logica kunnen we dan ook zeggen: Leef dus met een zo groot mogelijke beheersing van jezelf, ongeacht de daden die je stelt, de gedachten die je denkt, de wijze waarop je leeft, want op zichzelf zijn die dingen betrekkelijk onbelangrijk. Je zult bij alles wat je doet en denkt, jezelf zozeer moeten beheersen dat je nooit door je drift, je woede, je genegenheden en je vooroordelen wordt verleid tot handelingen, die de wereld dwingen compenserend op te treden en jezelf te plaatsen in een onevenwichtige situatie waar je slechts met grote moeite - zo al - uit kunt komen.

Punt c. lijkt mij ook al eenvoudig. We weten dat er een hele hoop mensen zijn, die voortdurend bezig zijn zichzelf te verbeteren. Maar nu is zelfverbetering een kwestie, die in het "ik" is. Je kunt nooit jezelf verbeteren van buitenaf. Nu ja, misschien met de producten van Fath en Miss Helen en Miss Doris en al die schoonheidsspecialisten. Maar dat is maar zeer tijdelijk en zeker niet van groot belang. Als je werkelijk iets in jezelf moet gaan veranderen en je wilt dat van binnenuit doen, sta je voor één moeilijkheid: je hebt, zolang je innerlijk aan die verandering bezig bent, geen enkele werkelijke maatstaf, die je toont hoe het evenwicht, hoe het juiste contact met God te berei-

ken. Soms vind je het incidenteel, per ongeluk. Maar je houdt het niet; je kunt het niet vasthouden. Het gaat weer teloor juist omdat je niet weet wat je doet. En zoals in het eerste punt geldt ook hier weer: de buitenwereld en al wat erin gebeurt is onze maatstaf.

Indien wij een innerlijke verbetering, een innerlijke aanpassing en wat dies meer zij werkelijk tot stand willen brengen, zullen wij moeten beginnen met te handelen in onze wereld volgens hetgeen wij menen dat juist is. Dus volgens de verbetering, die wij van binnen willen bereiken, moeten we eerst van buiten af onze daden stellen. Dat lijkt misschien erg onoprecht, omdat je in een dergelijk geval misschien met de dood in je hart vriendelijk gaat doen tegen iemand, die je onsympathiek vindt; royaal bent, terwijl je het eigenlijk zonde vindt, want je zou het beter kunnen besteden en dergelijke dingen. Maar de wijze, waarop je handelt in de wereld, geeft je ervaring. De daden die je stelt maken het mogelijk te zien wat ze betekenen voor jezelf en voor anderen en dus ook vast te stellen in hoeverre dit bevorderlijk is of strijdig is met de innerlijke evenwichtigheid, de innerlijke harmonie. Begin met die daden van buitenuit te stellen en doe je innerlijke bewustwording gepaard gaan met de daad maar tevens berusten op de daad.

Alleen in de eigen wereld is het mogelijk het punt van evenwicht en harmonie te bepalen. Is het bepaald voor deze wereld en innerlijk beleefd, dan geldt dit punt van evenwicht voor alle werelden en sferen - ik herhaal het nog een keer - zodat de bereikte gesteldheid, onafhankelijk van de vorm, waarin men verder bestaat of voortgaat, te allen tijde voor het "ik" reëel blijft. En daar gaat het toch om?

Ja, en met die paar punten heb ik geprobeerd om u een paar, laten we zeggen, meer praktische raadgevingen te geven. U zult natuurlijk zelf de zaak moeten uitwerken, u zult uw conclusies moeten trekken, u zult zelf de consequenties eruit moeten trekken. Er is echter één punt van mijn onderwerp, dat ik eigenlijk maar heel terloops heb aangeroerd. Dat is de kwestie van God zelf.

Er zijn een hele hoop mensen, die liggen in stomme adoratie, in eerbied neergeknield voor een God, Die ze niet durven aanzien. Het lijkt me dwaas. Ik heb nog nooit gehoord, dat een jongeman met voortdurend neergeslagen ogen een dame benaderde om op zijn knieën voor haar te vallen en haar een aanzoek te doen. Hij kijkt eerst heel goed uit wat voor vlees hij in de kuip heeft en als het dan noodzakelijk is, zal hij ten slotte misschien nog een keer knielen - als hij erg romantisch is - maar dat is niet het belangrijke. Het belangrijke is het kennen van elkaar, nietwaar? Nou, als dat nu belangrijk is al in die eenvoudige stoffelijke dingen, als dat met zaken en alle nuchtere verschijnselen van uw eigen wereld het geval is, moet u zich toch eens afvragen, of het wel redelijk is God met voortdurend neergeslagen ogen en een eerbied, die een poging tot waarneming uitsluit, te benaderen.

Ik heb in het begin gesteld en ik herhaal hier: God is te groot om Hem in Zijn volle betekenis te kunnen bevatten. Maar als wij ons voortdurend blijven vernederen voor God zonder tot God te durven opzien, komen we nooit een stap verder. Dan blijft God even ver van ons af. De beste geestelijke bewustwording, de grootste innerlijke bereiking heeft geen enkele zin, als de daarmee verkregen capaciteiten ook niet gebruikt worden.

Ik stel het maar weer in uw eigen wereldse beeld: Wat heb je eraan als je op een gegeven ogenblik opeens dertig ton geld tegelijk krijgt en je gebruikt het zelfs niet om er een boterham mee te kopen. Dan kun je rustig doodhongereren naast je schatten. Zo gaat het met God. Wat hebben wij eraan dat wij God ons nabij voelen, als wij er geen gebruik

van durven maken. Wat hebben wij eraan ons voortdurend met God bezig te houden, als we niet de werkelijkheid, God zoals Hij Zich aan ons toont, onder ogen durven zien? Dat die God niet altijd beantwoordt aan de voorstelling, die we ons zo graag zouden maken, dat moeten we op de koop toe nemen.

Ik weet het, we zouden allemaal willen geloven aan een liefdevolle Vader en God, Die achter ons staat en Die ons voortdurend bij het handje neemt en leidt. Maar het leven zelf zegt, dat God mogelijk liefdevol is maar dat het zeker niet een voortdurend "aan het handje leiden is"; dat we werkelijk en heus wel zelf wat te doen hebben en zelf wat te vechten. En dan is het misschien prettiger te denken, dat God voortdurend naast je staat in de zin van "een leidende Vader". (Leiden met ei overigens. Ja, als Hij Zich moest ergeren aan de mensen, als God Zich kon ergeren, dan zou het lijden met ij zijn.) Maar dat heeft geen zin. God ^{niet} toont Zich aan ons. Volgens ons beste weten en bewustzijn krijgen wij een beeld van God en dat beeld van God moet bevestigd zijn in de wereld, zoals wij die beleven, anders heeft het geen zin. Het mooiste geloof is zinloos, als het bevestigd wordt voor ons in het leven. Het hoeft niet iets te zijn, dat iedereen toegeeft, maar voor ons moet het voortdurend waar zijn; voor ons moet het voortdurend bewezen worden. Alleen een God, Die in een daadwerkelijk bestaan Zich voortdurend aan je toont, heeft zin. En alle andere praten over God.....neem me niet kwalijk, het is misschien een slechte uitdrukking maar het is: slap geklets in de ruimte! Op een galmend toontje over God spreken, terwijl niemand eigenlijk precies weet wat Hij is, is zinloos. Een soort comedie, die je opvoert voor jezelf en voor anderen. Een geloof formuleren in duizend-en-één artikelen, omschrijven en precies definiëren wat God is maar zonder ooit die God op die manier werkelijk voor jezelf te zien, geopenbaard in de wereld, dat is nog erger dan wetten maken die niet worden uitgevoerd, zoals menig staatsman doet. Dat is gewoon een stomiteit. Als er een God bestaat - ik ben ervan overtuigd dat er een God bestaat en ik belééf die God - dan is die God niet alleen maar in de hypothese te vinden, dan is die God volgens ons bewustzijn onmiddellijk kenbaar, niet alleen in hogere en geestelijke sferen maar in de wereld, waarin we staan.

God leeft. God is. God bestaat in alle dingen. Daar ben ik van overtuigd; dat ervaar ik elke keer weer. Maar u heeft dat alleen maar te aanvaarden, als het voor u werkelijk is in uw eigen wereld. U zult moeten zoeken misschien naar het bewijs, dat geloof ik graag. Maar pas als u het bewijs gevonden heeft, heeft u recht het te hanteren. En als u het kunt hanteren, bestaat er ongetwijfeld ook hier een deelgenootschap, een zeker evenwicht, met God. Dit evenwicht met God kun je doelbewust maken.

Ik zou zelfs verder willen gaan en willen stellen, dat de mens die niet in staat is zijn God praktisch te kennen in zijn eigen wereld, nooit zal komen tot enige zelfkennis, tot enige bereiking, die hem werkelijk vrij maakt voor een nieuw bewustzijn van een nieuwe wereld. Ach, het is allemaal eigenlijk een beetje eenvoudig. Het is alleen zo lastig natuurlijk. Per slot van rekening, een God Die op een berg van rijstebrij woont met de engeltjes, die met gouden lepeltjes voortdurend aan de consumptie bezig zijn, is natuurlijk een veel gemakkelijker God dan een God, Die je naast je moet zien. Een God aan Wie je door vele hypothesen de schuld kunt opdragen van alles, wat er gebeurt en van Wie je de genade kunt verwachten en de correctie van alle stomiteiten, die jezelf begaat, dat is natuurlijk een heel wat prettiger idee, dan een logische God, Die naast je staat en Die je dwingt de consequenties van je eigen wezen te aanvaarden.

Toch geloof ik, dat heel veel van wat de mensen noodlot noemen, vrienden, niets anders is dan de openbaring van God, zoals Hij voor

hen te benaderen is en voor hen bestaanbaar. En ik meen, dat zij alleen door zich dit te realiseren, alleen door verder die God voor zichzelf daadwerkelijk te leren kennen in Zijn uitingen en verschijningsvorm, het voor hen mogelijk zal maken het grote innerlijke geheim op te lossen, dat zoals de theorie zegt en zoals de praktijk soms mij doet aannemen als werkelijkheid, is:

Een oplossen van jezelf in een zee van lichtende zaligheid, waarin je jezelf vergeet en toch jezelf blijft.

Nu ja, dat is voor mij grotendeels nog een onbewezen geloof. Wel weet ik, dat indien ik naar die eenheid streef, voor mij althans het evenwicht gehandhaafd blijft. Daarom weet ik, dat dit streven voor mij goed is en in overeenstemming met de cosmische wetten.

Ik hoop dat u voor uzelf zult kunnen vinden de wijze, waarop u in uw eigen wereld en zonder exaltatie of iets anders uw God zult kunnen vinden. En ik hoop dat u in staat zult zijn gebruik te maken van de goddelijke wetten, waarvan ik er één vandaag voor u heb getracht te behandelen. Ik wens u allemaal verder een prettige en gezegende zondag.

-:-

Goedenmorgen, vrienden.

Na een vurig betoog als dat van mijn voorganger vraag ik mij af, of het mij nog gegeven is u iets daarvan te illustreren of iets duidelijk te maken. De enthousiaste en bijna plastische beschrijvingen maken het mij moeilijk. Bovendien is het niet mijn gewoonte om in de theorie of in de praktijk de beelden te zoeken, maar ligt mij persoonlijk het verhaal, de gelijkenissen, het sprookje beter. Ik zou u dan als aanvulling van het gesprokene twee aardige gelijkenissen willen vertellen, waarvan het eerste uit de Moslimwereld stamt.

Er was eens een gelovige, die - toen de doodsengel hem kuste - optrok naar de grote afgrond, waarin Gehenna ligt. En staande voor de smalle brug van het zwaard aarzelde hij een korte wijle. En terwijl hij aarzelend stond voor de Brug der Gerechtigheid, voegden zich anderen bij hem.

Hij sprak nu tot hen: "Vrienden, ik ben mij niet zeker van het evenwicht. En als ik - terwijl de fladderende duistere geesten rond mij zwermen - de snede van het zwaard betreden moet, zo vraag ik u, indien ik overhel naar links of naar rechts, zeg het mij, opdat het mij vergund zij in te gaan in het paradijs, waarin Allah de schoonheid der schepping voor Zijn gelovigen heeft uitgestald."

En de andere zielen zeiden: "Ongetwijfeld, vriend, zullen wij u helpen. Wij zullen u onmiddellijk waarschuwen, als ge dreigt uw evenwicht te verliezen. Indien gij tenminste van de andere zijde van de brug ons dezelfde dienst wilt bewijzen."

Deze afspraak was al snel gemaakt en de tarbush stevig op het hoofd zettend begon onze gelovige aarzelend en balancerend als een koorddanser de gevaarlijke tocht over de afgronden van duister, vuur en ijzige koude.

Rond hem zwermden de zielen en hij wankelde soms. Tot hij uitwijkende naar links trachtte zijn evenwicht te herstellen. Achter hem klonk een geroep: "Naar rechts, broeder, naar rechts! Je dreigt naar links te vallen!" Met een ruk wierp hij zich naar rechts.....en viel in de kloof der duisternis en des vuurs.

Want het is niet links of rechts dat men kan gaan, wanneer men de snede van het zwaard betreedt. Het zwaard is scherp en smal en recht.

Slechts hij, die het rechte in zichzelf zoekt en vertrouwt op het recht, dat hij in zichzelf gevonden heeft, kan veilig over de snede van het zwaard gaan tot in het land der eeuwige vreugde.

Een treurige gebeurtenis ongetwijfeld, als de hulp, die je van een ander verwacht om een hemelrijk te bereiken, wordt tot de oorzaak van je ondergang zelf.

Een tweede verhaaltje, dat hier aardig bij aansluit, is oorspronkelijk uit de Oekraïne. Het is het verhaal van De Helpende Hand.

Er was eens een zevende zoon van een zevende zoon, die altijd voor dwaas werd aangezien. Als anderen werkten, zo danste hij. En slechts wanneer 's avonds de dansende voeten van de meisjes en jongens stampend zich bewogen op het dorpsplein, vond hij een melodie, die hun voeten vleugelen gaf en hen deed springen hoger dan ooit in andere dorpen gesprongen werd, zodat velen kwamen om de dansen te zien en bij te wonen.

Nu echter was er een tovenaars in de buurt, die zijn moeder - die zich beklagde over de lichtzinnigheid van haar zevende zoon - verwees naar het hutje van Baba, de heks. En zo ging de moeder, gesterkt door de spreuken van de tovenaars en wetend hoe te handelen, naar het hutje op kippepoten, dat verborgen stond in het bos. En ze zei driemaal: "Hutje, keer u om." En het hutje keerde zich om. En Baba, de heks, ontwaakte en riep met haar krijsende stem: "Wie is het? Wie stoort me in mijn rust?"

De moeder prevelde de spreuk en zei toen eerbiedig: "Mijn zoon, mijn zevende zoon is een dwaas, o machtige. Kunt ge mij niet bijstaan, opdat deze zoon beter en ijverig wordt?"

De heks grinnikte eens en zei: "Wat had je je eigenlijk voorgesteld, vrouwtje?"

"Dat mijn zoon altijd en overal iedereen de helpende hand zal bieden," zei de moeder.

Toen schaterlachte de heks, dat de echo deed schijnen, alsof een leger van duivelen rond het hutje was opgestaan en zeide: "Die wens zal ik je vervullen, moedertje. En als je je beklagt, dan kom je hier maar terug."

En de moeder dankte de heks zeer en bracht haar het offer van bessen, die ze had vergaard en ging heen naar het dorp.

En ziet, haar zoon was veranderd als bij toverslag. Wat geen wonder is, want Baba, de heks, kan toveren zoals niemand anders dat kan. Toen ze begon de borsch te koken, kwam zoonlief aanstormen. Hij zei: "Moeder, laat mij roeren."

"Jongen, dat kun je niet," zei moeder.

"Nee, laat mij roeren. Ik wil u graag helpen." En hij roerde zo heftig, dat de pot omviel en de borsch het vuur doofde en oneetbaar geworden was.

"Ga de deur uit, schandaal," riep de moeder verontwaardigd.

En de zevende zoon, die naar buiten ging, begon onmiddellijk een ander te helpen. Hij hielp een timmerman, die bezig was een huis te herstellen....maar hij sloeg met zijn bijl tegen de verkeerde balk en het huis stortte in.

Toen het avond was en er gedanst moest worden, vond de zevende zoon van de zevende zoon geen melodie meer, maar hij voelde zich geneigd de dansers te helpen en wanneer ze omhoog wilden springen, trachtte hij ze hoger in de lucht te werpen....tot enkelen van hen de benen braken.

Zo reikte hij de helpende hand aan een ieder. En de rampen bezochten het dorp, tot over de eens zonnige gemeenschap een doem lag en een droefheid als van voortdurende dreiging en dood.

Toen ging de moeder terug naar het hutje van Baba, de heks, en ze zei: "Heks, Baba, je hebt je gewroken op mij. Waarom? Ik heb je toch geen

kwaad gedaan?"

Het hutje op kippepoten keerde zich om ook zonder dat het driemaal het bevel had gehoord. De stem van de heks zei: "Ik heb je toch gegeven wat je vroeg?"

"Maar alles verongelukt. Mijn zoon doet niets dan alles doen mislukken en ongelukken maken waar hij ook helpt."

"Dat is duidelijk," zei de heks, "ik kan zijn neiging wel veranderen maar niet zijn wezen. En zijn wezen is de harmonie met de natuur en die past niet bij de mensen. Daarom kon hij melodieën toveren, maar kan hij nooit in de gebondenheid van het menselijk denken en werken handelen. Wat wens je van me?"

"Geef hem zijn lichthartigheid terug," smeekte de moeder.

En de heks, die zo gaarne en zonder enige dwang de eerste belofte had vervuld, vroeg een hoge prijs: Zeven koeien, vroeg ze en zeven maal zeven schepels graan. En pas toen dit alles door het dorp - want de moeder had het niet - was aangevoerd, sprak ze het verlossende woord en verbrak de betovering.

En sedertdien speelt een zevende zoon van een zevende zoon op een muziekinstrument als er gedanst wordt en het is, alsof zijn muziek vleugels geeft aan de voeten van hen, die dansen en de springers doet springen hoger dan in enig ander dorp in de omgeving, zodat de mensen komen om te kijken en om zich te verwonderen en te verheugen. Maar men noemt hem anders. Zijn naam is teloor gegaan. En als men over hem spreekt, noemt men hem De Helpende Hand.

Want met zijn lichthartigheid en zijn muziek helpt hij de mensen om de vreugde te herwinnen. En zijn melodie is soms een steun, wanneer de kilte van de winter en de barheid van de velden de mensen drijft tot een binnenshuis tezamen-zijn. Hij helpt hen om vreugdig te leven en te werken. Maar toen men hem wilde dwingen te helpen en te werken, zoals de mensen dat doen, toen was de Helpende Hand een onheil. Want een ieder kan slechts werken, zoals hij geschapen is. Een ieder kan slechts in het leven dat zijn, waarvoor hij is gemaakt.

Indien de mensen dit begrijpen zal er vreugde zijn op de pleinen in de dorpen; zullen de dansers vreugdige voeten hebben en zal de lach der melodie niet sterven, zolang er mensen zijn om te luisteren.

Beide sprookjes, vrienden, spreken voor zichzelf. Ik kan me zo voorstellen, dat menigeen zich geneigd voelt om een onnutte figuur te helpen iets te worden in de wereld. Dat dat soms gevaarlijk kan zijn, heeft u uit het tweede sprookje wel kunnen vernemen. Ik zou u daarom één raad willen geven: laat Gods werk en Gods kracht in elk wezen zich uiten, zoals hij wil; laat elk wezen zijn wegen gaan, zoals het wil. Behoed slechts uw eigen wezen; dit alleen is uw taak. En om mijn bijdrage voor deze bijeenkomst te besluiten: Laat u nooit verleiden tot een voortijdig oordeel.

Toen Petrus eens aan de hemelpoort stond, kwam er een oude en eerbiedwaardige gestalte op hem af. Petrus, onmiddellijk ziende dat er iets gewijds en iets heiligs aan de persoon was, vroeg hem nederig haast: "En vriend, wie zijt ge, opdat ik u binnen kan laten?"

"Ik," zo sprak de grijsaard, ben de heilige Aliacus."

"De H. Aliacus? Nooit van gehoord. Maar heilig, heilig....maar dan heeft u zeker toegang" en buigend opende Petrus de poort en zeide: "Treed binnen in het Koninkrijk der Hemelen." En de z.g. H. Aliacus ging waardig en knikkend tegen al de hem omringende engelen tot voor de troon van God. Daar wierp hij zijn masker af. Het was de heer Lucifer zelve, die trachtte om zijn grote tegenspeler in de schepping een gunst af te dwingen. En de arme Job op aarde heeft het dan ook geweten. U zult zeggen dat Job heeft geleefd vóór Petrus, maar in de hemel zijn alle dingen eeuwig - Job zowel als Petrus.

Het resultaat van dit verhaal? Petrus moest eerst de Duivel naar buiten geleiden en werd voor straf uitgezonden om deugden op aarde te zaaien. Hij heeft er zoveel gezaaid, dat toen hij zelf op aarde moest leven, hij er nog maar een paar van over had. Vandaar dat Petrus, de visser, soms driftig en trots en soms zelfs wat dwaas was. En nu op het ogenblik heeft hij zijn hemelpoort-positie weer terug. Maar één ding van deze overlevering is tot de aarde zeker doorgedrongen, want als men zich ergens erg aan ergert, zegt men zelfs vandaag aan de dag nog in sommige kringen: "Ajakkes!"

Waarmee ik alleen maar wil zeggen: Vrienden, laat u niet te veel door de schijn bedriegen. Veel wat heilig lijkt, kan demonisch zijn; veel wat demonisch lijkt, kan heilig zijn. Het is de waarheid, die uzelve voelt in de schepping en hetgeen rond u is, hetgeen u geboden wordt, die bepalend moet zijn voor uw handelen en denken. Alleen op deze wijze zult ge waardig de plaats kunnen bekleden, die uw Schepper u heeft toegedacht in Zijn schepping.

-:-

ZELFWERKZAAMHEID.

Ik leef in een wereld van deugden en zonden.
Ik leef in een wereld van ellende en pracht.
En ik weet niet wat mij tot dit leven, tot deze daden heeft gebracht.

Ik weet slechts, dat ik voort moet streven.

Zoek ik naar de macht van anderen,
zoek ik naar beheersing, rijkdom, pracht.....
ik zal de wereld niet veranderen
en heb in 't meest' geval mijzelve haast ten onder daardoor gebracht.

Maar in mij liggen begrip en wezen, dat spreekt mij van rechtvaardigheid,
iets wat mij zegt: Dit is het juiste streven.
Iets wat mij tot de juiste daden leidt.

Zo ik dan steeds weet te leven
naar hetgeen mijn "ik", mijn innerlijk, goed mij heet,
kom ik tot een diep begrijpen van het leven,
waardoor ik steeds meer weet omtrent hetgeen mij is gegeven op
aarde of in de sfeer waar ik besta.
Zo streef ik in mijn daden eigenlijk mijzelve, de kern van het
"ik", de goddelijke vonk steeds na.
Om die te verwerkelijken, dat te behouden, te bereiken,
aanvaard ik lijden en strijd;
daaraan alleen steeds wil ik bouwen.
Dat is mijn zelfwerkzaamheid.

Misschien ben ik meer rijmelaar dan dichter, maar ik geloof dat het idee wel duidelijk is. Zelfwerkzaamheid wil niets anders zeggen dan uit jezelf, met jezelf en aan jezelf werken en datgene, wat je in jezelf goed weet, voortdurend in je en buiten je te verwerkelijken. En ik zou zeggen, degenen die daar aan bezig zijn, wil ik niet langer van hun werk afhouden.

-:-